

☐ სულის სარკმლიდან გამონაშუქი

ნესტან სულავა

გულო კობიაშვილის ნოველები ღრმა, სახიერი, მრავალმრიანი მხატვრული ნაწარმოებებია, რომლებშიც ნათლად შეიგრძნობა საზოგადოებრივი, ყოფითი, ფსიქოლოგიური, ფილოსოფიური, მისტიკური შიანაარსობრივი ასპექტები. მწერლისთვის ლიტერატურა და ცხოვრება განუყოფელია, ერთი მთლიანობაა; თავად მწერლის ცხოვრება ლიტერატურაა, მისი მხატვრული მემკვიდრეობა - ცხოვრება. იგი იშვიათი ოსტატობითა და ნიჭიერებით ხატავს თანამედროვე ადამიანების ტრაგიკომიკური ცხოვრების მრავალფეროვან სურათებს და მრავალმხრივი ლიტერატურული განზომილებით იქცევს მკითხველის ყურადღებას.

ძნელია გქონდეს საკუთარი სტილი, მანერა, მხატვრულ-გამომსახველობითი ხერხები, სიმბოლური და ალეგორიული ხედვა, მოკლედ, ყოველივე ის, რაც მწერლის ინდივიდუალობას ქმნის, სხვათაგან გამოარჩევს. გულო კობიაშვილი გამოკვეთილი ინდივიდუალური ხელწერის შემოქმედია, მისი ნოველები უმაღლეს ანტიკონვენციურ მკითხველს, თუ რაოდენ მაღალნიჭიერ მხატვართან აქვს სულიერ-ინტელექტუალური კონტაქტი, დამყარებული სიტყვით. ეს იმიტომ, რომ მწერლის აზროვნებისა და ქმედების საფუძველი რწმენა, სასოება და სიყვარულია, მას სწამს უზენაესი სიკეთის არსებობა, იმედი აქვს მარადიულ სამშობლოში დაბრუნებისა და უყვარს სამყარო მთელი თავისი იდუმალებითა და რეალობით, როგორც მაკროკოსმოსი, და ადამიანი, როგორც მიკროკოსმოსი, თავისი რთული, წინააღმდეგობრივი ხასიათით. მას საოცრად მეტყველი, ნათელი სტილი აქვს, ფლობს მხატვრულ სახეთა აგების ახალ, თავისებურ პრინციპებს, უსაზღვროდ მდიდარი ფანტაზიითა და დახვეწილი ლიტერატურული გემოვნებით ქმნის, ძერწავს პერსონაჟებს, რომლებიც ცხოვრებიდან შემოჰყავს ნაწარმოებში. მას აინტერესებს ყოველი ფაქტი, მოვლენა, რომელიც ჩვენს ირგვლივ ხდება. მის მიერ ბუნებაში დანახული მოვლენები მკითხველს შეახსენებს სამყაროსა და ადამიანის არსებობის არსსა და აზრს, აღუძრავს საგნის არსში წვდომის სურვილს.

გულო კობიაშვილის ნოველების მეტაფორა ღრმაა, აქ მეტაფორული სიტყვა ზუსტად გადმოსცემს არსებულს, ობიექტურ რეალობას, სუბიექტურ აღქმასა და განცდას. იგი წინააღმდეგობებით აღსავსე სინამდვილეს, ზოგჯერ ძნელად შესაცნობსა და მისაღებს, შეუფერადებლად ხატავს; აღწერს ყოველდღიურ მძიმე ყოფას, ზოგჯერ აუტანელს, მაგრამ მაინც გასაოცარი იუმორითა და სიმსუბუქით გაჯერებულს. ამასთან, ძირითადად გვთავაზობს მოჭარბებული ტროპებისაგან თავისუფალ ტექსტებს, მხატვრულობასა და გამომსახველობის ძალას მთლიანად სიტყვას აკისრებს. სწორედ ამიტომაც განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი გულო კობიაშვილის ნოველებში დიალოგი, რომელიც ზოგჯერ დიალექტებითაა გაჯერებული, ზოგჯერ - ქალაქური ჟარგონით, რაც სათქმელის ზუსტად გამონატვის მიზანდასახულობითაა განპირობებული.

გულო კობიაშვილი ეპოქათა მიჯნაზე, ათასწლეულთა გასაყარზე მოღვაწე მწერალია. ცხადია, მისი ნოველები თანამედროვეობით, ეპოქალური ფაქტებითა და მოვლენებითაა ნასაზრდოები. ეპოქალური ძვრებით ამღვრეული გასული საუკუნის დასასრული მდიდარი

იყო დადებითი და უარყოფითი მოვლენებით, რაც უხვ საზრდოს, თემათა მრავალფეროვნებას სთავაზობს შემოქმედს. ახალ ეპოქას ახლებური გაგება მოაქვს, რაც მხატვრული გამოსახვის ფორმების განახლებას მოითხოვს. მთავარი ისაა, რომ მწერალმა თავის ირგვლივ არსებული ვითარება გაითავისოს და, ამავე დროს, არ მოწყდეს, საუკუნეთა მანძილზე დამკვიდრებულ ეროვნულ ლიტერატურულ ტრადიციებს.

რა არის გულო კობიაშვილის ნოველების ცენტრალური ღერძი, კომპოზიცია, რაზეც იგი აგებს ყოველ თხზულებას? რით იზიდავს იგი მკითხველს, რომელსაც მწერლის ნაწარმოებების კითხვისას სევდიანი ღიმილი არ ტოვებს და საჭირობოროტო ფიქრებს აღუძრავს?

გულო კობიაშვილის მხატვრული სამყარო არაა გროტესკული, არც პაროდული; იგი მსუბუქი იუმორით წარმოაჩენს ყოველდღიური ამაოებით, სიდუნჭირით გაუფერულებულ ადამიანთა სამყაროს და ეძებს სულიერებას, ამაღლებულობას; სასტიკ, შემზარავ რეალობას იუმორისტული ფერებით, სევდიანი იუმორით აზავებს და ცდილობს აჩვენოს, პოულობს თუ არა ადამიანი საკუთარ თავს, რათა საზოგადოებაში მოძებნოს კუთვნილი ადგილი. მწერალს სურს, რომ მისმა პერსონაჟებმა იცოდნენ ადამიანობა და თუ არ იციან, ისწავლონ. გულო კობიაშვილი გახლეჩილი სამყაროს აღწერა-დახასიათებას საკმაოდ უთმობს ადგილს და მის გარდუვალ გამთლიანებას წინასწარმეტყველებს.

მწერალი რთულ სიმართლეს გვეუბნება, სხვადასხვა ფოკუსში მოქცეული სამყაროსა და ადამიანის ასახავად ათასნაირ დეტალს გამოკვეთს, მრავალფეროვნად აჩვენებს ყოველივეს. მისი პერსონაჟები, ყოველდღიური ყოფითი პრობლემებით დამძიმებულნი, მკაცრ რეალობას სულიერი თვალთვლით ხედავენ და სიმსუბუქისაკენ, სიკეთისაკენ მიისწრაფვიან; ყოფითი სისასტიკე ვერ აქრობს ნათელს და მკითხველს შეახსენებს, რომ ადამიანის ღირსებას გაფრთხილება სჭირდება. ეს ღვთით დაკისრებული მოვალეობაა. ამიტომ დღევანდელობის, ყოველდღიურობის განცდისას მარადიულ ღირებულებათა განჭვრეტა მიაჩნია სულიერ ხსნად. ცოდვათა სიმრავლემ დაამორა ადამიანი ზესთასამყაროს, არადა, აუცილებელია ადამიანის დაბრუნება პირველქმნილ ბუნებასთან, უშუალობასთან. გულო კობიაშვილის პროზა ფესვებთან დაბრუნებაა, რადგან, ილიას სიტყვები რომ მოვიხმოთ, მასში მაინცდამაინც მისი ქვეყნის ღვთისა დადებული.

ყოველ ფაქტს, მოვლენას, სიტუაციას, განწყობილებას, რომელსაც ასახავს გულო კობიაშვილი, იშვიათი სისადავითა და სიფაქიზით გვაწვდის. მისი თვალთვლით დანახული სამყარო, აღქმული მოვლენები, მისი აზრები, ჩანაფიქრი უმეტესწილად აკუმულირებულია მის მიერ წარმოსახულ მხატვრულ სახეებში. გულო კობიაშვილის ნაწარმოებები თვით მწერლის შინაგანი, სულიერი სამყაროს, ზნეობრივ-ეთიკური მრწამსის გათვალისწინებისა და წვდომის საფუძველს ქმნის. მის პერსონაჟთა გაღერეას ამშვენებენ სულით მღვიძარე ადამიანები, რომელთაც უჩვეულო გარემოში უწევთ ცხოვრება. ისინი ჩვეულებრივი, თითქოს არაფრით გამორჩეული ადამიანები არიან, მაგრამ მათ მწერალი სწორედ ამ თვისების - ჩვეულებრივობის გამო ირჩევს. მას აინტერესებს თავის პერსონაჟთა ყოველდღიური ყოფა, მდგომარეობა, განწყობილება, ემოცია, ფიქრი, აზრი. თითოეული მათგანი განსაკუთრებულ სიტუაციაში ვარდება, რაც ნოველის კომპოზიციურ ღერძს ედება საფუძვლად.

გულო კობიაშვილის ნოველების მოქმედების ადგილი ქალაქიცაა და სოფელიც, რაც სამყაროს ერთიანობაში მოგვააზრებინებს. საქართველოში ცხოვრება თითქმის ყველგან ერთნაირია, მაგრამ ადამიანები არიან განსხვავებულნი, ინდივიდუალურნი. გაუსაძლისმა საყოფაცხოვრებო პირობებმა ზოგი გააბოროტა, ზოგს ადამიანური სიტბო და მოყვასისადმი თანაგრძნობის სურვილი და უნარი მაინც არ დაუკარგა; ერთ-ერთი ნოველის - „მესამე მაწანწალა“ - პერსონაჟი, თავად უმუშევარი და უმუშევარი ქმარ-შვილის პატრონი, სიდატაკის ზღვარზე მყოფი, ახალი წლის წინა დღით მდიდარ ნათესავს გამიზნულად ეწვია, იქნებ რაიმეთი დაესაჩუქრებინათ. მან ოჯახურ პრობლემებს, დედამთილსა და რძლებს შორის კონფლიქტურ ურთიერთობას ადვილად აუღო ალღო და თითოეულს ცალ-ცალკე შეხვდა; ისინიც, ცალ-ცალკე, ერთმანეთის ჯიბრით ერთმანეთისაგან მალულად ჩანთებს უვსებენ და ისტუმრებენ. გახარებული ქალი ძლივს მიათრევს სურსათ-სანოვაგითა და ნუგბარით სავსე სამ ჩანთას. თუმცა, სიკეთე აკლდება და უჭირს მათხოვრის გაკითხვა, საკმაოდ მკაცრად დაუცაცხანებს და გზას აგრძელებს. ვინ იცის, გზად შეხვედრილი გლახაკები რომ გაეკითხა, იქნებ არ შემთხვეოდეს, რამაც სასოწარკვეთილებამდე მიიყვანა ნოველის პერსონაჟი. ღმერთმა დასაჯა და მაწანწალების მსხვერპლი გახდა, სამივე ჩანთა მოჰპარეს, რის შემდეგ უნუგეშოდ, უფულოდ დარჩენილი კიდეც ერთმა, მართალია, უზნეო, როგორც თავად ამბობს, მაგრამ კეთილმა მესამე მაწანწალამ შეიწყალა და გზის ფული მისცა. მკითხველს თავიდან სიბრაღის გრძნობა უჩნდება, ეცოდება ნოველის პერსონაჟი, მაგრამ შემდეგ ეს გრძნობა ქრება, იგი თანაგრძნობით აღარაა მის მიმართ გამსჭვალული. მიუხედავად ამისა, ეს ქალი მართლა შესაბრალისია, ვინაიდან არ ესმის ჭეშმარიტი სიკეთის არსი, არ ესმის, რომ ადამიანებს სიტბოსა და სიყვარულის განაწილება სჭირდებათ. გულო კობიაშვილის პერსონაჟები ცხოვრებისეული ადამიანები არიან, ჩვენი თანამედროვენი, სიღუბნითაა ზოგი გაუუკეთურებია, ზოგს მაინც შერჩენია სიკეთის ქმნის უნარი.

გულო კობიაშვილის ნოველების პერსონაჟები ნაწარმოების დასასრულს მოულოდნელ საქციელს სჩადის, რაც ნოველის ჩვეულებრივი ფინალია. ერთ-ერთი ნოველის („ლელიანში, გამთენიისას“) პერსონაჟმა, ახალგაზრდა კაცმა, სიმთვრალეში შუალამისას ლოგინიდან წამოყარა რამდენიმე თანასოფლელი კაცი და ქალი, სოფლის ბოლოში მცხოვრები მეზობლის სახლისაკენ გაირეკა, თან უთხრა, იქ გაიგებთ, რაც მინდაო. მეზობლებს რაღაც სერიოზული საქმე ეგონათ, შიშით ხმა ვერ ამოიღეს. მიუახლოვდნენ მეზობლის სახლს, გამოიხმომ მასპინძელი, მაგრამ ვერაფერი უთხრა, სიტყვა ვერ შეჰბედა. მასპინძელმა შუალამისას კარს მიმდგარი მეზობლები შეარცხვინა, ხოლო ღამეული ვოიაჟის ინიციატორს ტყაპატყუპი აუყენა ზურგზე. შეურაცხყოფილი, უკმაყოფილო მეზობლები ძილის დამფრთხობს მიუბრუნდნენ, მაგრამ მას აღარაფერი ესმოდა. სწორედ აქ გვიმხელს გულო კობიაშვილი ნოველის მთავარი პერსონაჟის აფორიაქებისა და მეზობლებთან ერთად ღამეული მოგზაურობის მიზეზს. ლელიანში პირაღმა ამოტრიალებულმა ახალგაზრდა მთვრალმა კაცმა მთვარეს შეჰყმუვლა: „მიყვარს... გერონტის შვილი ეკა მიყვარს, მთვარევ!“

უადრესად საინტერესოა ნოველა „გადაუღებელი წვიმების შემდეგ“, რომელიც მრავალ საფიქრალს აღძრავს. ავტორი გვიანი შემოდგომის სამკვირიანი გადაუღებელი წვიმების შემდეგ მთის ერთი თითქმის დაცარიელებული სოფლის ორი მკვიდრის, მეზობელი ქალების პოლიტიკური დებატების მოწმეს ხდის მკითხველს. მათ განსხვავებული

შეხედულებები აქვთ, განსხვავებულ პოზიციაზე დგანან. ამ ორი მოხუცი ქალის პოლიტიკური შეპაექრების უნებლიე მოწმე გახდა სოფელში დარჩენილი ახალგაზრდა ქალი, რომელიც გადაუღებელი წვიმების შედეგად გაჩენილ ტალახში ჩარჩა, ვერ გამოდის, ადგილიდან ვერ იძვრის. საბედნიეროდ, მხსნელი გამოჩნდა, სოფლად დარჩენილი ერთადერთი ახალგაზრდა კაცი, რომელმაც მოხუცი მეზობელი ქალების პოლიტიკურ დებატებს ბოლო მოუღო და გზის გაგრძელება დააპირა. სწორედ ამ დროს შევედრა მას ტალახში ჩარჩენილი, მოულოდნელ გასაჭირში ჩავარდნილი ახალგაზრდა ქალი და შველა სთხოვა. ახალგაზრდა კაცის სიტყვები ზედმიწევნით ახასიათებს დღევანდელი საქართველოს გაუსაძლის ყოფას: „მშობლიურ მიწაში გაგიდგია ფესვი, როგორც იქნა, შენ მაინცა. ამაგადრო და ერთი ცნახათ, დახკარ ფეხი და გაღვარდი შენცა ან ქალაქსა და ან უცხოეთი? აარა, ჩემო ლელავ, ამაგადრობ კი არა, ყოველდღე წყალს დაგისხამ, ყოველდღე მოვალ და ყოველდღე მაგივლი, რომ შენ მაინც მეგულებოდე ხმის გამცემადა მე უბედურსა ამოდენას სოფელში, თორო აბა შეხედე ამ ბებრუხანებსა, სადამდე მეყვალეებიან მე ესენი ხმის გამცემადა, შენი აზრით, ჰა? წასვლით მე ვერცა წავალ, ჩემო ლელავ, რაი ვქნა, გიჟი ვარ, ეტყობა, ეგრე მიყორს აქაურობა, აქ შიმშილით სიკვდილი მიჩვევია ცხოგა ტკობა-ლაღობასა“... ნოველის დედააზრი ამ სიტყვებშია ჩაქსოვილი და იმ დასასრულშიც, რომელსაც ამ სიტყვების შემდეგ მკითხველი აღარ ელოდება. კაცმა ტალახში მდგომი ახალგაზრდა ქალის მშვენიერება და დაქალება თავისი მონოლოგის დასრულების შემდეგ შენიშნა და მისი ცოლად შერთვა გადაწყვიტა, მაყრებად პოლიტიკურ დებატებში მონაწილე ორი მოხუცი ქალიც გაიყოლა. გულო კობიაშვილის ნოველის ფინალი სიმბოლურია, სოფელში ახალი ოჯახი იქმნება, ე.ი. ცხოვრება გრძელდება. ნაწარმოები საქართველოში მიმდინარე ურთულეს სოციაურ, პოლიტიკურ, საზოგადოებრივ პროცესებს ასახავს. დროის ტკივილი, სიღუბნური, სოფლის გაუსაძლისი მძიმე ყოფა, სამშობლოსთან განმორებულთა და დარჩენილთა ხვედრი მწერალმა ლაღი იუმორითა და თანაგრძნობით გადმოგვცა, რითაც კიდევ ერთხელ წარმოაჩინა ქართული პროზის ტრადიციების სიძლიერე.

გულო კობიაშვილის ნოველებში ძალუმად იგრძნობა ქვეყნის ჭირ-ვარამზე დაფიქრებული მწერლის სწორი პოზიცია. იგი ჰერმეტულ, დახურულ სივრცეს კი არ ქმნის, არამედ უსაზღვროდ ღიას, ხილვადს, რისთვისაც მდიდარ ხერხებს იყენებს - მეტაფორას, ალუზიას, ენიგმას, სიმბოლოს... მწერალს სტკივა საქართველოს ჭრილობები - სამაჩაბლო, აფხაზეთი, საზღვარგარეთ გაკრეფილი ქართველობა, ნირშეცვლილი ქართველი კაცის გასაჭირი...

გულო კობიაშვილს აინტერესებს ახალი სამყარო, ის სამყარო, რომელიც განწმენდის ცეცხლში გამოიწვრთნება და დაიბადება. ნოველაში „ყვითელი ლეგიონერები“ მწერალს მისტიფიკაციით მიჰყავს მკითხველი რეალურიდან ზერეალურისაკენ, მის მიერ კონსტრუირებული წარმოსახული ირეალური სამყარო ჭეშმარიტ რეალობად აღიქმება და სიმბოლურ ხასიათს იძენს. ნოველის მთავარი პერსონაჟის სულიერ ტკივილებს იწვევს ირგვლივ გამეფებული გაუსაძლისი რეალობა, მაგრამ იგი სიკეთითაა აღსავსე, იტანს ყოველგვარ გასაჭირს, უძლებს სიცივეს, შიმშილს, გულგრილობას, სისასტიკეს, დაუნდობლობას... ნოველა სიმბოლური და ალეგორიული სცენებით მთავრდება, რაც სიცოცხლის, სიკეთის, სიყვარულის საფუძველი ხდება. ნოველის პერსონაჟი უმძიმესი კატაკლიზმების დროს სხვა ექვს ადამიანთან ერთად კლდესთან გამოქვაბულში აფარებს

თავს, გამოქვაბული შვიდია, შვიდივე სავსე ქალებით, ბავშვებით, მოხუცებით, დაჭრილი თუ დასახიჩრებული კაცებითა და ახალგაზრდებით. გამოქვაბულების ხიზნებს თავიდან ფეხებამდე ქერცლით დაფარული ათასსაცეცა შემზარავი ურჩხული ემუქრება, მაგრამ იგი თავადვე ნელ-ნელა, თანდათანობით ილევა, ნადგურდება, ისპობა; გამოქვაბული ურჩხულის ისრებს ისხლექს, მასვე უბრუნდება ბუმერანგით და ყვითელი ლეგიონი უძირო უფსკრულში ინთქმება.

გამოქვაბულს შეხიზნული უმწეო, სუნთქვაშეკრული ქართველობა შეშინებული, განცვიფრებული ადევნებს თვალს მათ ამოსაბუგად, ამოსაძირკვად მტრისგან ცეცხლოვანი ისრებით შეიარაღებული მანქურთებისა თუ შეგნებულად მოღალატეთა ლეგიონებს. მწერალი ჩამოთვლის მათ: ფსევდოპატრიოტებს, ფსევდომომღერლებს, ფსევდომუსიკოსებს, ნაირ-ნაირი ჯურის სექტანტებს, მათ დამცველებსა თუ დამკანონებლებს, რომლებიც ერთი მიზნისთვის იბრძვიან, ერთნაირად მოსილნი - ყვითელით მოსილნი არიან. იშვიათი და გადამდებია გულო კობიაშვილის რწმენა და სასოება, ვინაიდან ყველა ზემოჩამოთვლილნი უფსკრულს იჩეხებიან, ის კალათები ილენება, რომლებშიც ეს შემზარავი ბინადარნი იმყოფებიან, რის შემდეგაც გამოიღარა, საქართველოს ცას ცისარტყელა გადაეკრა, შვიდფეოვანი სარტყელი ცისა გადასახა მზემ შვიდ ქვაბულს, ფრთებღონიერმა ლურჯმა ფრინველმა ამაზრზენი ათასსაცეცა ურჩხული აიტაცა, ნაგლეჯებად, ნაფლეთებად აქცია და ბოლოს ყვითელ ლეგიონერთა კვალს გაუყენა უფსკრულისაკენ.

და გადარჩა „ცა ფირუზ, ხმელეთ ზურმუხტი“ გამოქვაბულში გადარჩენილთ წინ წმინდანთა დასი მიუძღოდა, არცთუ მცირერიცხოვან გადარჩენილთ...

ღმერთმა იღუმალის შესაცნობად აღძრა და წარმართა ადამიანის გონება, თუმცა თვით ადამიანის გონებრივი შესაძლებლობების დასაზღვრულობის გამო ეს შეუძლებელია; ამიტომაც მიმართა მწერალმა მისტიფიკაციას და წინასწარმეტყველადაც მოგვევლინა. არის კი „ტურფა საბაღნარო“ ამქვეყნად? ეზიარება ადამიანი ნათელს, ზესთასოფლურ ნათელს, ანუ ღმერთს? ნოველაში ამ კითხვის პასუხად გამოქვაბული და ცისარტყელაა მოხმობილი, გამოქვაბული - ადამიანის სულიერი გამოცდისა და მისი ხსნის სიმბოლური ადგილი, ცისარტყელა - სინათლესთან, ღმერთთან მიახლების სიმბოლო.

გამოქვაბულიდან გამოსვლა „მღვიმური ცნობიერების“ დაძლევაა, რაც ფილოსოფიურად დაასაბუთა პლატონმა თავის განთქმულ „მღვიმის მითში“ („სახელმწიფო“, VII); ცისარტყელა ილიასა და აკაკის ერის ნათელი მომავლის სიმბოლოდ ჰქონდათ მოაზრებული, რომლის არსის ახსნა ბიბლიურ-ევანგელური სწავლებითაა შესაძლებელი.

გულო კობიაშვილის რწმენით, ერი, რომელიც სულიერ გამოცდას გაივლის, უთუოდ განიწმინდება და საღვთო გზით მავალი გადარჩება. ბედნიერების, სიყვარულის მოსაპოვებელი გზა ჯერ გამოქვაბულისაკენ, შემდეგ გამოქვაბულიდან გვირაბისაკენ მიდის, რომლის ბოლოს კაშკაშა, დაუსრულებელი ნათელია, მისი გამოხატულებაა ცისარტყელა... ასეთია გრადაცია ძლიერი სულისა. გულო კობიაშვილმა ლიტერატურაში ნაცად მხატვრულ ხერხებს მიმართა, წყვილიდან თანდათანობით იკვეთება საგანთა კონტურები და სინათლისაკენ მიისწრაფვის, რითაც მწერალი ძირითად სათქმელს აწვდის ერთგულ მკითხველს: ყოველივე ამას დამსახურება სჭირდება! აკი „უფალმა ბრძანა, - ათი მართალიც რომ იყოსო!“.. ხაზგასმით უნდა აღინიშნოს: გულო კობიაშვილი

არასოდეს ყოფილა კონიუნქტურული! „ყვითელი ლეგიონერების“ პერსონაჟებმა დაძლიეს რეალობის შიში, წინააღმდეგობათა აღიარების უუნარობა და ქანცგაწყვეტილნი, მისავათებულნი, ნაწამებნი, მაგრამ სახენათელნი, გამარჯვებულნი წარდგნენ უზენაესის წინაშე.

გულო კობიაშვილმა ბიბლიური ალუზიით დაასრულა თხზულება, ბიბლიური ალუზია-ციტატით: ათი მართალი რომ იყოსო... რწმენის, იმედის, სიკეთის, სიყვარულის მაუწყებელი ალუზია-ციტატით.

გულო კობიაშვილის ნაწარმოებთა შორის „ყვითელი ლეგიონერები“ გამორჩეულია თავისი კომპოზიციით, პრობლემის დასმით, გადაწყვეტით. თამამად შეიძლება ითქვას, რომ იგი ქართული პროზის შედეგია, ქართული ნოველის ერთი საუკეთესო ნიმუშია.

აკაკი ბაქრაძე წერდა: „ერთადერთი, ვინც სრული სიმართლე იცის, დროა... ამიტომ ვაცალოთ დროს...“ მართლაც, დრო კიდევ უფრო სრულად და უკეთ წარმოაჩენს გულო კობიაშვილის მხატვრულ შესაძლებლობებს, მწერლის ნიჭიერებასა და ოსტატობას, რაც მისი სულის სარკმლიდან უკვე ნათლად გამოსჭვავის.